

OPRAVDOVÝ

KREŠŤAN

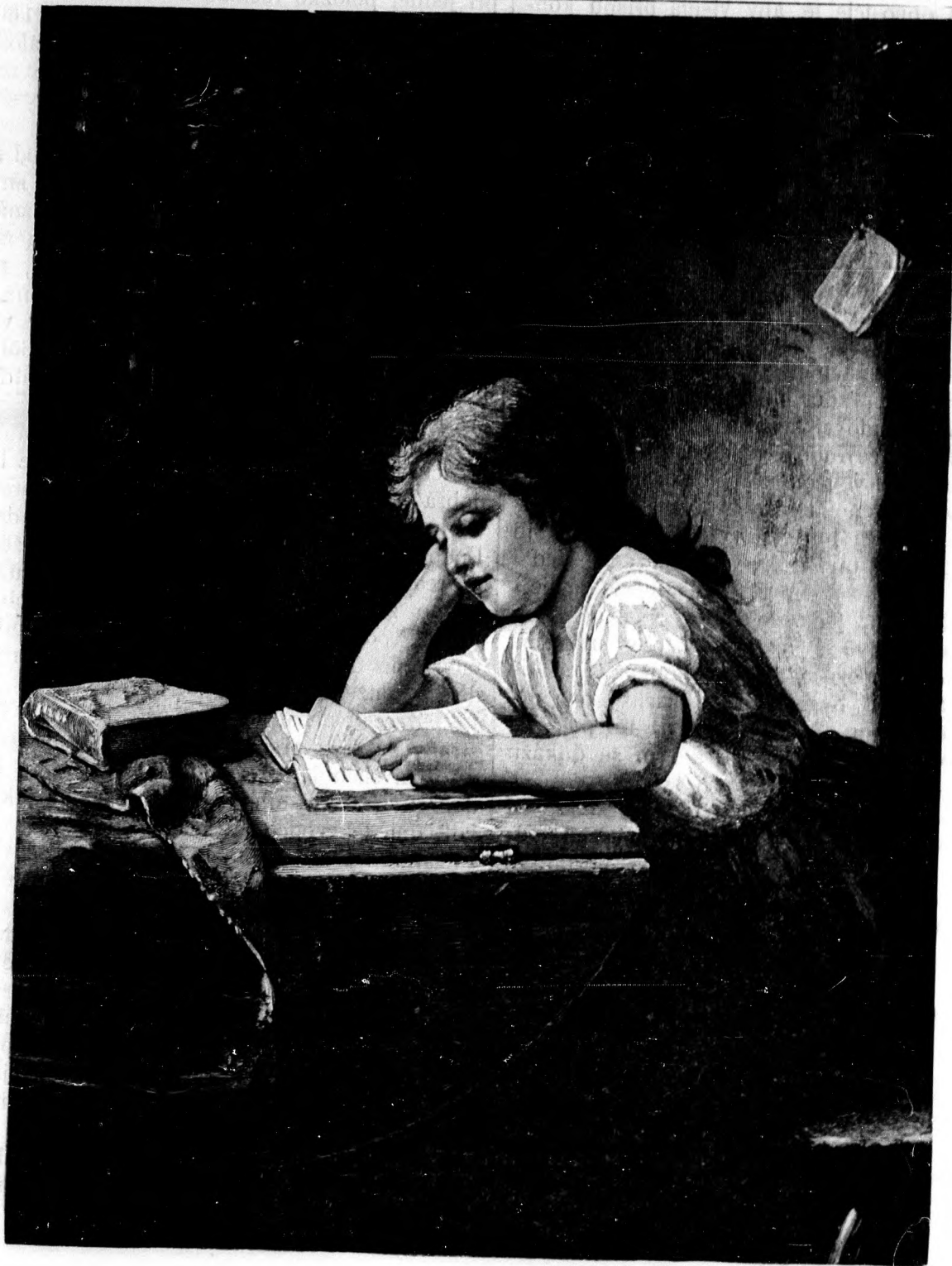
POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.

LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

Predplatná cena:
 Na celý rok 2 zl. — kr.
 Na pol roka 1 „ — „
 Na štvrt roka — „ 50 „
 Jednotlivé číslo 3 kr.

Vychodí každú nedel' u.
 Zodpovedný redaktor a vydavateľ:
VIKTOR HORNYÁNSZKY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti,
 VI. okr., Aradi-utca 14.
 Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
 Nevypiatené listy sa neprijímajú.

Zvedavá.

Učinkovanie ľudovej strany.

Behom posledných šesť týždňov konal snem svoju najväznejšiu a najkrajšiu povinnosť. Pojednával krajinský rozpočet na rok 1898. O číslaciach krajinského gazdovstva podali sme už zprávy, z ktorých sa ct. čitatelia presvedčili, že vláda negazduje tak, že ploty páli a popol predáva, lež že všetko berie tak, aby ani štát sám, ani obyvateľstvo nebolo uškodené. S týmto sa teda teraz už neideme zaoberať, lež chceme poukázať na účinkovanie opozičných strán, jako sa zachovaly, čo navrhovaly počas pojednávania rozpočtu.

Úlohou opoziície je, aby viedla prisnu kontroli nad gazdovaním vlády; počas pojednávania rozpočtu opoziícia je jako tak zvaný dozorný výbor, ktorý kontroliuje čísla vzájomých pomocníc alebo sporiteľní. A že počas celého pojednávania rozpočtu nepočuli sme z úst ani jedného vyslanca, že by bol rozpočet ľahkomyselne zostavený, to je najlepším svedectvom toho, že vláda gazduje dobre, správne, že peniaze nevykladá na nepotrebné ciele a keď vieme, jako opoziícia rada všetko rozfúkuje a z muchy robí vola, vtedy svedectvo o správnom gazdovaní vlády má tým väčšiu váhu.

Keď toto zaznačujeme, musíme úprimne vyznať, že sme s veľkou pozornosťou sprevádzali reči vyslancov ľudovej strany. Túto našu pozornosť vzbudilo to, že ľudoví vyslanci pred voľbami mnoho sľubovali voličom a potom i to, že sa od každej novoutvorenej strany a obzvlášť od ľudovej, ktorá s takým hurtom vystúpila, očakávajú nové idey, nové myšlienky a nové rady. Veď i porekadlo hovorí že «nová metla lepšie metie.» Predpokladali sme teda, že ľudoví vyslanci skutočne nejaké nové a možné spôsoby ulavenia farchy budú odporúčať vláde, poukážu na tie žriedla, z ktorých by sa dali docieliť nové dôchodky pre krajinu, že poukážu na tie položky, ktoré sú v rozpočte zbytočné a tým že dokážu oprávnenosť jestvovania ľudovej strany.

Predpokladali sme toto tým viac, lebo veď časopisy ľudovej strany a ich vyslanci pred voľbami neraz hromžili na vládu, že sa nestará o hmotné polozenie obyvateľstva, že mrhá a márne krajinský majetok a peniaze, ba neraz i upodozrievali vládu zlým šafárením a ťažké obvinvy ľahkomyselnosti sypali na ňu.

Avšak v tomto predpokladaní sme sa sklámali. Ľudová strana, ktorá tak nešeredne pomlúvala vládu mimo snemovne pred zavedeným ľudom, v snemovni, teda pred tvárou krajiny ani len jediným slovičkom nepokúsila sa dokázať tie ťažké obviňovania vlády a páni ľudári chovali sa na spôsob Piláta, ktorý „nič nechcel mať so Spravodlivým týmto“.

Behom celej debatty o rozpočte z úst ľudových vyslancov nepočuli sme ani len slovička, aby vláda to alebo ono žriedlo dôchodkov otvorila, aby sa tak mohlo odpomôcť farchám obyvateľstva, jako ani slova nepočuli sme o tom, ktorá položka je zbytočná. Je síce pravda, že niektoré položky v rozpočte ľudová strana neodhlasovala, ale to byly len také položky, ktoré súvisely s dôverou naproti vláde. Ba čo viac, pri rečnení ľudárov neraz vysvitlo, že si rozpočet dobre ani neprezreli a vyslanec Franc Major pri jednej položke rečníac cele rozhnený hovoril, že na ten cieľ označený v rozpočte 160.000 zlatých je málo. A mal pravdu, že je málo, lebo v rozpočte bolo na ten cieľ určeno jeden million 600.000 zlatých. Nuž hľa, tak základne si preštudovali rozpočet.

Namiesto vážnych návrhov, jaké sa od novo-pečenej strany ľudovej očakávaly, počuli sme len nepatrné a žiadnej vážnosti nemajúce poznámky. Rečníci ľudovej strany v svojich rečiach žiadali, aby sa v železničných vožnoch nefajčilo, nepluvalo, aby doktori dostávali lepšie diurná, aby listonoši chodili do kostola, aby vojakov vyučovali náboženstvu, aby žandári cvičení boli akú pomoc majú dať v páde nešťastia atď. atď. teda všetko chatrné rady a nepatrné žiadosti.

Ba, skoro by sme boli zabudli, ľudoví vyslanci zase žiadali sníženie pozemkovej dane. Pekná, dobrá žiadost. Lenže tu ľudári zase prezradili svoju nevšimavosť naproti tomu, čo vláda robí. Ľudoví vyslanci s touto svojou žiadostou sa škarede opozdili, lebo vláda s tou otázkou sa už dávno zaoberá a teraz už našla spôsob, jako možno pozemkovú daň snížiť a keď bude celý návrh po náležitých poradách vypracovaný, predostre tenže snemu.

Z celej debatty o rozpočte jalovosť ľudovej strany sa teda zrejme dokázala. Nemá ona nových myšlienok, nových ideí, jako by sa krajina dala uviesť do toho ružového stavu, jaký pred voľbami jej vodcovia všade malovali a ľudoví vyslanci na sneme neraz mlčaním schvaľovali účinkovanie vlády v mnohých smeroch, lebo veď kto mlčí ten svedčí.

A ešte jedno musíme zaznačiť. Ľudoví vyslanci nevediac podvracať vládu, zaskakovali na pole osobníckárstva, aby aspoň takto dali znak svojho života. Napádali česť jednotlivých osôb, prisahali pomstu Szalavszkému pre prepadnutie kandidátov ľudovej strany, urážali krajinských funkcionárov a vrchnosti a tak opúšťali výšku povolania ablegátskeho. Že toto konanie vyslancov ľudovej strany verejná mienka neschvaľuje, badať so dňa na deň v tom, že sa ustavične

menší tábor ľudovej strany, lebo veď človek lepšieho citu nemôže to schvaľovať a cítiť to i vyslanci ľudovej strany, lebo sa chytali už týchto posledných spôsobov, aby dali znaky života.

Ľudová strana tratí ustavične tú silu, ktorá udržuje politické strany, jej účinkovanie behom posledných dvoch rokov dokazuje to so dňa na deň a nenie ďaleko ten čas, keď zmizne s povrchu zeme práve tak, ako po pár ročnom účinkovaní zmizla antisemitická strana Istóczyho.

Slovo k rodákum.

Blíži sa jar; bratia naši bližšie stredú krajiny bývajúci s novou nádejou, s pevnou dôverou a s nezlomnou chuťou pribrali sa už k jarnej sejbe. Onedlho i vo vrchoch obydlená Horňač lapí sa pluha, brán a motyky. A tak je to dobre. Nádej, dôvera v Boha nech ponúka nás k práci, a plané reči buričov nech nemajú na nás vplyv.

Čestné namáhanie, statočná práca je to, čo potrebujeme, čo nás ratovať môže. Kto nás od tohoto odvádza, ten je naším nepriateľom. «Pomáhaj si sám, i pán Boh ti pomôže» hovorí príslovie, a svetskí bludári hudú nám do uší: «Máme vládu, tá nech pomáha.» Akákoľvek práca, ktorá na nás čaká, ktorú sme povinní vykonať, nech sa alebo sama spraví, alebo nech ju za nás vykoná štát. Takto nás učia priatelia (?) naši: ľudari. Šimfujú na úradné, zákonné, spoločenské pomery, ale to už nepovedia, hľadme ich čestnou námahou, spoločnými silami preinačiť, odobriť; lež zdupne vykrikujú: nech to urobí štát. Čo v mene štátu a z povinnosti vykoná vláda: to je všetko plané, škodné, hriechne; čo ale nekoná, lebo to urobiť je našou povinnosťou: to je ešte horšie; to je hriechne zameškanie, prečin, zločin. Tak nás tomu učia ľudari. Čítajte «Kresťana» a počúvajte reči kočujúcich vodcov (?) ľudárskych na shromaždeniach, a presvedčíte sa, že je tomu tak. Takáto je sejba ľudárov, — ľahko si je domysleť, aká bude žatva?

Už nás len dni delia od doby, v ktorej slávnostne slávif budeme päťdesiatročnú pamiatku hnutia slobody v roku 1848. Rok tento bol pre nás zjavením milosti Božej. Slobodnými sa stali v ten čas predkovia naši duševne, hmotne i politične. Sloboda náboženstva, majetku a presvedčenia bola zákonami zabezpečená. Slobody tieto, ako neoceniteľné dedičstvo nechali nám predkovia, a nápadníci čože robia s ním? Žiaľ Bohu, viac menej nadužívajú ho. Proti slobode náboženskej urputne bojuje od rokov ultramontanizmus. Miesto slobody viery natisnúť chcjú nadvládu konfessie (vierovyznania). A tým rodí i zmáha sa beznáboženstvo. Neprávny nátlak zapríčiňuje ne-

právny protitlak. A vo výhľade máme miesto potrebného pokoja, nepotrebný boj, — škodný, záhubný boj. — Beda tým, ktorí ho zapríčinili a zapríčiňujú.

Od roku 1848 máme slobodu tlače. Voľno nám cestou tlače myšlienky, presvedčenia svoje bez všetkého hatenia slobodno sdeľovať iným. Veľký to dar, vznešené je to právo. Mudre, svedomito použité toto samé dostatočné je všetky ostatné naše práva obhájiť, udržať, upevniť a náhodou snád utratené znovu vydobiť. A ako že ho užívame? S hanbou vyznať nám nutno, že vo veľkej časti neslušne, nesvedomite, zločinne. Ako sloboda majetku nevedie k slobode kradnutia, lúpenia, zbíjania: tak ani sloboda tlače nesiahá ďaleko, aby sme slobodne utrhať, pomlúvať a búriť smeli. No agitátori socialistickí a ľudárski slobodu túto tak pochopujú, tak používajú, že keď výstrednosti tieto zákonnou cestou vláda zamedzíť usiluje sa, roztrubujú svetom, že liberálna vláda odoberá slobodu tlače. K hájeniu osobnej a majetkovej bezpečnosti máme úradné medzitka, a požadujeme od nich tú najväčšiu usilovnosť v hájení nás. Žeby nás ale proti zákernickým nápadom poburujúcich časopisov niekto bránil sa opovážil, to za nápad slobody vyhlasujeme. A v takýchto naukách schodí sa kresťanská (?) tlač ľudárov s bezočivou tlačou socialistickou. Nie sú si rovní vo všetkom, ale v úlisnom používaní prostriedkov búrenia sú si bratia. Darmo zvalujú vinu na iných: jednaké semeno donášať musí jednakú úrodu. Či hrom z oblakov, či už zápalka hriechnej ruky zapáli strechu: všetko je jedno, — dom zblkne a škoda je tá istá.

Že tlač naša je židovská, hovoria ľudari. Nuž či kresťanovi neslobodno do novin písať? noviny vydávať? Nebudme bruchopasci, darmo-žrúti, lež učme sa, rozmýšľajme, píšme a čítajme, a bude kresťanská. Pravda len tak keď v kresťanskom duchu a mravopocestnosti písať budeme. Novinárstvo ľudárov kresťanským pomenovať nemožno. Nie to je kresťan, kto ustavične vyvoláva: «ja som kresťan» ale ten je ním, ktorého čo kresťana dľa jeho skutkov každý pozná ešte aj keby sa zatajil hľadel.

Prekrúcania pravdy, utrhačstvá, osočovanie, mámenie, použitie nečistých prostriedkov k oklamaniu čitateľov, to nie je známkou kresťanskej spisby. Šimfovanie má iné vierovyznania, vyhlasovanie ich za kacirov; napadania i židov ako náboženskej sekty to nenie kresťanské, katolícke podujatie. Takto tlač môžete zdivočiť, takto spisbu zákernickou urobiť áno, ale kresťanskou nikdy. To iste platí aj o politike. Sloboda náhľadov a presvedčenia. Slobodu túto ctí si panujúca väčšina, no menej čiastky menšiny a najmenej ľudari. Liberálna strana vzdor svojej ohromnej väč-

šine a moci rešpektuje a uctí aj jej protivné smery, pretrpí nielen najostrejšiu kritiku, ale aj často nespravodlivé, podlé a hnusné nápady, a jedine dôvodami, argumentami bojuje oproti protivníkom. Nie tak ľudári. Tí nectia, netrpia inej mienky okrem svojej. Kto je s nimi, je hrdina, charakter, ušľachtilec, anjel, — kto nenie s nimi už je odsúdený, zatracený. Môže to byť i kňaz a to katolícky, jestli nie je ľudárom, už je Belzebubom. Otrockú podriadenosť žiadajú od každého. Samostatnosti netrpia. A to všetko už vtedy, keď praziadnej moci nemajú. Môžeme si vyrátať, aké tyranstvo by prevádzali, keby tak k moci prišli. Že koniec by bol všetkým občianským slobodám, to je isté, a preto varujme sa a vystríhajme aj spolubratov pred čriedou ľudárskou.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Snemové zasadnutia. Vyslanci sú už hotoví s pojednávaním rozpočtu, zbýva ešte pojednávanie rozpočtového zákona, tak zvaná oppropriácia, čili hlasovanie dôvery vláde. Toto sa začne v pondelok a po odhlasovaní dôvery pojdú vyslanci domov na prázdniny, ktoré potrvajú až do Veľkej noci. Vo veľkonočný pondelok bude slávnostné zasadnutie k osláveniu dejov r. 1848-ho.

Ľudová strana a široké obecnstvo. Časopis „Alkotmány“ priniesol v nedeľu príhlas k širokému obecnstvu, v ktorom krajinskí vyslanci ľudovej strany prosia obecnstvo, aby sa pridružovalo k ich strane. Vyslanci sa ponosujú v tomto príhlase, že sa obecnstvo chladnokrevne chová naproti nim, že sa dosť oduševnene nezaujima za ciele vytknuté ľudovou stranou.

Obecnstvo už dávno opustilo ľudovú stranu, lebo sa presvedčilo, že strana táto nezaslúži podpory. Nepomôžu jej žiadne príhlasy, zabynie tak, jako pred pár rokmi antisemitická strana, ktorá sa bola tiež s tak veľkým krikom uliahla, jako teraz ľudová, a po tichu po krátkom živobyťi zomrela, v čom ju bude o krátky čas nasledovať ľudová strana.

Socialistické pohyby už utichujú po celej krajine. Príčinou tohoto utíchnutia je hlavne to, že zavedení ľudkovia začínajú nahliadať, že padli v obeť nesvedomitému agitátorom, ktorí ich chcú využiť k svojim cieľom. Ďalej zavedeným sa teraz už otvorily oči a vidia, že vláda sa skutočne stará o chudobu a čo je vôbec možné, to aj spraví. Naposledok to nikto nemôže žiadať, aby vláda každému navarila obed a zanesla mu ho k ústam; povinnosťou vlády je len to, aby sa postarala, žeby ľudia, ktorí chcú pracovať, aj našli prácu.

K utišeniu socialistických pohybov ale nemalo pomohlo aj to, že vláda hatí rozširovanie poburujúcich socialistických spisov.

Najnovšie vydal minister orby Ignác Darányi v záujme robotníkov dve nariadenia, ktoré upravil na všetky právomocnosti.

Jedon prípis ministra orby upravuje právomocnosti, aby čím skôr vypracovali štatúty o obecných základniach pre robotníkov, ktoré majú byť sriadené v smysle II. zák. čl. z r. 1898. znejúcom o pomere medzi gazdom a robotníkom. Cieľom tejto robotníckej pomocnej základiny je, aby *poľní robotníci a nádenníci v páde nedostatku práce dostali podporu* a aby mali aj vplyv na rozdávanie podpôr.

V druhom nariadení minister orby sa stará, aby ľud na vidiekoch kde panuje bieda už hneď z jari dostal zamestnanie pri štátnych a právomocenských verejných prácach. Na tieto práce vláda obracia asi dva milióny zlatých. Takéto práce budú na Dunaji: v zimnom prístave v Prešporke, stavba ochranného brehu na Čepelskom ostrove, na Váhu pri oňskom prieseku a na Dolnej zemi okolo Tisy, Bégy, Kőröšu a na tých miestach, kde bieda toho roku najpovážlivejšie vystúpila.

Národný sviatok v školách. Minister výučby vydal správcom všetkých škôl nariadenie, aby usporiadali v školách medzi 11. a 16-tym aprílom slávnosť na 50ročnú pamiatku sankcionovania zákonov z r. 1848. ho. Na týchto slávnostiach má sa mládeži predniesť význam udalosti r. 1848-ho.

Z Rakúska. V Rakúsku neočakávane nastúpila zmena vo vláde. Ministerský predseda barón Gautsch minulú sobotu sa nenadále poďakoval a kráľ hneď vymenoval za ministerského predsedu grófa Thuna.

To bolo isté, že sa barón Gautsch neudrží dlho, tak náhly pád ale nikto neočakával. O zámysloch a programme grófa Thuna nevie sa dosiaľ nič, lebo sa ešte v žiadnom ohľade neosvedčil. Len tolko je o ňom známe, že je veľmi rázny, nezvratný muž, ktorý železnou vôľou prevedie svoje ciele.

KRAJINSKÝ SNEM

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 1-ho marca. Pojednávanie rozpočtu ministerstva pravosúdia bolo dnes ukončené asíce s rečou ministra pravosúdia *Erdélyi*. Podotknul, že sa celé pojednávanie točilo okolo slobody tlače a tak aj on povie svoju mienku o tomto predmete. Predovšetkým osvedčil sa, že uznáva potrebu toho, aby bol vyneseny nový zákon o tlači, lebo zákon z r. 1848-ho nezodpovedá viac dneskajším pomerom. To nemožno naďalej trpeť, žeby redaktori jednotlivých časopisov, jako to dnes robia, za poburujúce články proti národnostiam alebo vierovyznaniam postavili pred súd také osoby, o ktorých porotci na prvý pohľad vidia, že patriční nepísali otázne články, lež že sú toto len také osoby, ktoré sa chcú dať za peniaze miesto skutočného pisateľa článku zavrieť. Tomuto nadužívaniu sa musí odpomôcť, taktiež aj to chce prekaziť, aby kapitalisti zakupovali noviny a tiež využívali v svoj vlastný prospech.

Po tejto reči bol rozpočet vo všeobecnosti prijatý.

Pri podrobnom pojednávaní Viktor *Hulényi* prosil ministra, aby rozmnožil počet okresných súdov, lebo ľud má hlavne s týmito do roboty a tak žiadučené je, aby sa nemusel ďaleko ustávať.

Minister *Erdély* uznáva, že je potrebné rozmnožiť počet okresných súdov, práve preto rozmnožil počet sudcov o 50. Bolo ešte aj viac menej významných požiadavok predložené, na ktoré keď minister dal uspokojujúcu odpoveď, bol rozpočet aj podrobne prijatý.

Na konci zasadnutia boli interpellácie. Ján *Molnár* znovu nastolil záležitosť čačanskej zábavy. Nedosiahol ale nič, lebo ho vyslanci ani nepočúvali.

Zasadnutie snemovne dňa 2-ho marca. Po vybavení rozpočtu ministerstva pravosúdia, prišiel dnes rad na rozpočet ministerstva honvédstva. Pojednávanie tohoto rozpočtu trvalo všetko spolu asi hodinu.

Referent Juraj *Szerb* odporúčal rozpočet k prijatiu.

Franc *Major* uznáva, že naše honvédstvo veľmi sa zdokonaľuje, začo ďakuje ministrom. Len jedno odporúča ministrom, asice aby sa pri vojsku viac hľadalo na náboženstvo, aby vojsko bolo vychovávané viac v náboženskom duchu. Aj o to prosí ministra, aby nariadil, žeby žandári vycvičení boli v tom, žeby v páde nešťastia vedeli dať pomoc.

Minister honvédstva barón *Fejérváry* odpovedá Majorovi, že žandári aj tak majú až priveľa práce a tak ich nemožno obťažovať s novými úlohami. Čo sa týče náboženskej výchovy vo vojsku, natú sa dostatočne dozera, len netreba zabudnúť, že vojaci sú nie mnisi a tak sa nemôžu vždy modliť.

Zatým bol rozpočet jak vo všeobecnosti, tak aj podrobne prijatý.

Na konci zasadnutia interpeloval vyslanec *Boda*, spytujú sa ministra vnútra, či má vedomie o tom, že budapeštianska polícia prekutala byty socialistov a peniaze, ktoré tam našla, sobrala.

Zasadnutie snemovne dňa 3-ho marca. Dnes započali vyslanci pojednávať rozpočet ministerstva financií.

Prvy rečník bol Anton *Mócsi*, ktorý sa osvedčil, že rozpočet neprijíma.

Jozef *Ágoston* dokazuje, jak veľmi je potrebná trieda malých gazdov. Prizvukuje, že štát má väčšiu pozornosť obracať na zanedbané odvetvia poľného hospodárstva, jako sú ku pr. pestovanie chmeľu; musí pečovať aj o osadníctvo, čím sa jej podarí utvoriť silnú strednú triedu. Toto odporúča zároveň aj čo liek proti socializmu. Prosí ministra, aby zotrel dôchodkovú daň chudobnej triedy. Rozpočet prijíma.

Gejza *Polónyi* zaoberal sa hlavne s poisťujúcimi spoločnosťami a dokázal, že sa tieto nedržia vo všetkom zákonných predpisov. Odporúča tieže pozornosti ministra.

Franc *Major* súri odanenie bursy a zníženie pozemkovej dani.

Maximilian *Arányi* zastával poisťujúce spoločnosti.

Viktor *Pichler* ostro vystúpil proti cudzozemským poisťujúcim spoločnostiam, ktoré vynášajú z krajiny veľké peniaze.

Teraz sa ujal slova finančný minister *Lukács*. Na reč *Ágostonovu* odpovedal, že pozdvihnutie poľného hospodárstva patrí do kruhu ministra orby a tak on v tejto veci nemôže nič spraviť.

Ani záležitosť poisťovacích spoločnosti nepatrí do jeho kruhu, prisľúbil avšak, že vláda túto záležitosť najbližšie sriadi.

Čo sa týče otázky daní, ktorú záležitosť viacerí vyslanci podotkli, tá bude najbližšie usporiadaná. Reformovaná bude dôchodková daň, taktiež aj potravná. Aj minister je toho náhľadu, že treba obmedziť vymeriavanie liehových nápojov. Pripomenul, že zastavil vyberanie daní na tých vidiekoch, ktorých obyvatelia boli pohromami stihnúť. Z vlaňajšej dane odpustil dosiaľ 5 millionov zlatých.

Po tejto reči bol rozpočet vo všeobecnosti prijatý.

Zasadnutie snemovne dňa 4-ho marca. Pri podrobnom pojednávaní rozpočtu finančného ministerstva Anton *Mócsi* liečil tarchy malých gazdov, prosí ministra, aby spravil niečo, žeby mali gazdovia neboli tak obťažaní.

Minister *Lukács* uznáva, že malých gazdov tlačia veľké dane a cieľom odpomozenia toho v krátkom čase podá predostrenia snemu. Terajšia všeobecná dôchodková daň nenie oprávnenou, tú treba sotreť a zaviesť stupňovité oddanenie, aby ten, kto má stupňovite viac dôchodku platil viac, a kto má menej dôchodkov, ten má platiť menej dane. Položenie malých gazdov zhoršujú i rozličné obecné prirážky, regulovanie toho má v ruke parlament.

Na konci zasadnutia odpovedal minister obchodu barón *Dániel* na *Molnárovu* interpelláciu v záležitosti chodenia do kostola listonošov. Minister vysvetlil, že listonoši jak v Budapešti, tak aj na vidieku majú tak podelený čas, že raz jeden druhý raz iný môže ísť do kostola.

Minister pravosúdia *Erdély* odpovedal na *Zmeskalovu* interpelláciu v záležitosti nadužívania čačanského eksekútora. Minister dal vec vyšetriť a tu sa zistilo, že sa otázky eksekutor nedopustil nadužívania. Jak sa dokáže, že nebol osem dní v úrade a že kortešoval, tak bude prísne trestaný.

Odpovede boli v známosť vzaté.

Zasadnutie snemovne dňa 5-ho marca. Dnes bolo dokončené pojednávanie rozpočtu ministerstva financií a s tým bol vybavený celý rozpočet.

Po vybavení rozpočtu bolo pojednávané viac menších predlôh a návrhov a zatým sa prešlo na hlavný predmet dnešného zasadnutia, totižto na interpelláciu v záležitosti fčišpána Szalavszkého. V tejto záležitosti interpeloval Gabriel *Dániel*, ktorý začal svoju interpelláciu tým, že keď by bol Julius Szalavszky privátnym človekom, cítil by naproti nemu sústrasť, jakú cíti každý človek naproti tomu, koho v cti napadli, do tých čias, pokým obvina nenie dokázaná. Ponevác je ale Szalav-

szky popredným úradníkom štátu, jeho záležitosť teda patrí i pred snem. Pýta sa teda ministra vnútra: či si zaopatril informácie o obvineniach, ktoré pozdvihli proti Szalavszkému a či ho drží za hodného k zaplneniu fšišpánskeho miesta?

Minister vnútra *Perczel* odpovedá na interpelláciu hneď. Tým ľahšie mu je odpovedať na tieto otázky, lebo neraz mu už boli zadané a tak na základe úplnej informácie môže odpovedať. Ano — hovoril rečník — prezkúmal som záležitosť a opätujem, čo som už raz povedal, že *Júliusa Szalavszkého* držím za úplne hodného a súcneho na fšišpánske miesto a aby úplne uspokojil tých pánov vyslancov, ktorí politickú dôveru naproti vláde neprechovávajú, tu hľa skludám na stól snemovne všetky listiny vzťahujúce sa na záležitosť Szalavszkého.

Odpoveď ministra bola ohromnou väčšinou v známost vzatá.

Zasadnutie dňa 7-ho marca. Dnes bol pojednávány návrh zákona o poskytnutí podpory jednej morskej paroplavebnej spoločnosti, ktorá bude vyvážať naše članky za more.

Robotnícky zákon.

(Pokračovanie.)

35. §. Keď je robotnícka pláca žatvy, snášačky tlačby, mlatby v podiele úrody a vo smysle 10. §. dvojako, v istom dľa váhy určenom množstve úrody ustanovená, a robotníci plácu svoju za robotu nie v podiele úrody žiadajú obdržať, sú oprávnení a povinní toto svoje rozhodnutie po završení potažnej roboty zamestnávateľovi dať na vedomie.

Nakoľko sa ale v kontrakte pláca za robotu v podiele úrody a vedľa 10. §-u dvojako v hotových peniazoch ustanovila, v prípade tom, jestliže kontrakt stráni tohto žiadno iné vymienenie neobsahuje, sú robotníci oprávnení a povinní svoje rozhodnutie ohľadom spôsobu vyplatenia svojej pláce za robotu zamestnávateľovi tiež po skončení patričnej roboty na vedomie dať.

Robotníci to nemôžu žiadať, aby im pláca za jednu časť patričnej roboty v podiele úrody, za druhú ale časť v istom množstve úrody, potažne v peniazoch vyplatená bola, a vôbec za patričnú prácu môžu si len jeden spôsob výplaty voliť a zamestnávateľovi raz sdeľené rozhodnutie nemôžu zmeniť. Jestliže sa robotníci jednomyslné dohodnúť nevedia, tak rozhodne väčšina spolu umlúvavších sa robotníkov, v prípade ale tom, keďby sa hlasy rozdelili, rozhodne sa ľósom.

Keďby zamestnávateľ snášačku behom žatvy žiadal započat — má sa vyznačenie podielu obvyklým spôsobom stať. — Toto vyznačenie podielu neruší to právo robotníkov, že ohľadom spôsobu platenia dvojako ustálené pláce za robotu osvedčiť sa môžu pri zakončení patričnej roboty. Akže sa povereník robotníkov ku vydeľovaniu podielov neustanoví, prevedie toto vydeľovanie sám zamestnávateľ.

36. §. Jestli sa podujatá robot pre nečasy započat nemôže alebo sa zasekne, nemôžu sa robotníci bez privolenia zamestnávateľa oddialiť, a akže sa v kontrakte za to zaviazali, musia inú, skrz zamestnávateľa označenú gazdovskú robotu konať: oprotivne ale povinný je zamestnávateľ, akže sa v kontrakte strava, alebo patričnosť za chovu vymienila, robotníkom túto ich patričnosť na chovu alebo stravu vydať aj v prípade odpočinku práce (60. a 63. §§.)

37. §. Jestliže sa robotníci na miesto roboty, bez ospravedlnenia neustanovia, alebo sa s miestom práce neoprávnené oddialia a obecne predstavenstvo by na prosbu zamestnávateľa toto neprávne oddialenie sa použitím donucovacích prostriedkov nebolo mohlo prekaziť, tak je prvostupňová vrchnosť povinná na prosbu zamestnávateľa popri preukázaní kontraktu ústne alebo písomne prednesenú, bez meškania rozhodnutím nariadiť, aby robotníci na miesto práce brachiálnou mocou vyvedení boli a toto rozhodnutie hneď aj previesť.

Proti tomuto rozhodnutiu, ktoré sa potahuje na brachiálne vyvedenie robotníkov na miesto práce, nemá miesta žiadna appellácia.

38. §. Akže robotníci odopru prácu započat alebo v robote pokračovať, a vôbec kontrakt plniť, okrem tých prípadov právneho zrušenia kontraktu, ktoré sú v 25 §-e vypočítané, má sa proti nim naskutku zaviesť postupovanie na základe 62. §-u. Keď sa prvostupňová vrchnosť na miesto ustanoviť nemôže, môže dať robotníkov výnimečne predviesť. Postupovanie má sa v každom prípade bez pretrhnutia konať, rozsudok má sa hneď vyhlásiť, ktorý bez ohľadu na prípadnú snáď appelláciu bez odkladu previesť možno.

39. §. Jestliže sa robotníci napriek kontraktuálnemu ustáleniu bez základnej príčiny bez svojich robotných nástrojov alebo bez pomocných robotníkov ustanovili, alebo keď robotu s tým zreteľným úmyslom zle vybavujú, aby zamestnávateľa oškodovali, potažne preto úmyselne zle robia, aby svoje oslobodenie od kontraktu alebo popravenie mzdy takýmto spôsobom vynútili, — majú sa považovať za rušiteľov kontraktu a má sa proti nim upotrebiť postupovanie dľa 38. §-u. (62. §).

Keď sa postupovanie pre zlé vybavovanie roboty započne, povinná je vrchnosť vyslyšať tých odborných znalcov, ktorých si stránky pomenujú.

40. §. Keď sa zpomedzi zjednatých robotníkov jeden lebo viacerí, alebo aj všetci na mieste roboty neustanovia, ďalej, keď robotníci alebo jeden alebo viacerí zpomedzi nich započatie roboty alebo pokračovanie v nej odopru, jako aj v prípadoch 39. §-u, oprávnený je zamestnávateľ na miesto toho alebo tých robotníkov, ktorí kontrakt zrušili, naskutku iných robotníkov najat. Stráni formality kontraktu tohto smerodajné je tretie vypočatie 30. paragrafu.

41. §. Zamestnávateľ je oprávnený po hodnotu tej škody, ktorú mu robotníci zapríčinili zadržat plácu a iné patričnosti robotníkov, ich záruku a hnutčnosť, musí však postupovanie cieľom ustálenia svojho odškodného

pred príslušnou vrchnosťou započat' behom 3 dní po zadržaní (60. §.)

Pod iným titulom jestvujúce požadovanie neoprávňuje zamestnávateľa v oči robotníkom použiť toto právo zadržania. (69. §.)

42. §. Jestliže robotníci po ustanovení sa na mieste roboty majú nejakú sťažnosť proti zamestnávateľovi, môžu žalobu svoju krz svojich splnomocnených dvoch poverenikov pred vrchnosťou ústne oznámiť.

Prvostupňová vrchnosť povinná je za 48 hodín po prijatí žaloby započat' postupovanie.

Keď sa robotníci s miesta práce cieľom oznámenia sťažnosti svojej vo väčšom počte, alebo aj všetci odialia a predstavenstvo obce toto neoprávnenie oddialenie sa ani tými donucovacími prostriedkami zamedziť nemôže, ktoré sa na prosbu zamestnávateľa upotrebiť majú, treba proti nim použiť postupovanie vedľa 37. §-u.

Toto oznámenie svojej sťažnosti neoprávňuje robotníkov ku odopretiu vyplnenia kontraktu, a nakoľko by jeho vyplnenie odopreli, má sa proti nim použiť postupovanie vedľa 37. §-u.

(Pokračovanie nasleduje.)

DOPISY.

Orava, začiatkom marca.

Veľactený Pán Redaktor!

V ostatné fašiangy furmaniac cez Párnicu, pozastavil som sa v jednom baráku vystavenom pre železničiarov robotníkov a poslúchal som muziku, ktorú kantínsky v baráku robotníkom dal. Medzi robotníkmi bol jeden Horvát, alebo či bol Srb. — doista neviem — výzoru divého a zrasť ozrutného chlapina; — na hlave mal bosniacku čiapku.

Ten chlap započal bitku a jedného robotníka veľkým nožom poranil na hlave; snáď by ho bol aj preklal, keďby skoro k obrane raneného neboli iní priskočili. Rabiátny Srb vidiac presilu proti sebe, skoro zmiznul; v noci ho ale dostali žandári, ktorého keď im dal slovo, že hneď rano z obce odtiahne, prepustili. To ale neurobil, a na tretí deň už bol zas v robote.

Medzi týmito robotníkmi je mnoho takýchto bitkárov; mnohí nosia z nich nôž sa zárou, ba že vraj aj na holom tele opasky a v týchto zbroj. Žeby ale každý mal byť nebezpečným keď už zbroj má, to není; lebo veď Srbi to zvláštne z národnej obyčaje robia, že nosia zbroj. A keď sú aj podaktorí výstupní, není div; všetko takí pozbieraní: Srbi, Horvati, Rumuni, Taliani, Poliaci; ba ešte i tí furmani čo kamenie vozia sú naši ľudia, len zo pár.

Práca dáva mnoho ustávania obzvláštne proti panskému majeru v Širokej a v Podzámku vo chmeline, kde sú brehy plné samorastlou skalou, ale k strielaniu veľmi vrtkavou, lebo jeden nábitok len za priehrštia štrku vytrhne.

Podzámok (Árva-Váralja) k vôli železnici sa veľmi zdvihne. Panstvo oravské mieni stavať veľkolepý hostiňec; renovovať staršie kaštiele; stavať nový pevný most na Orave, lebo železničná štácia bude za vodou a tam bude hlavný sklad na drevený materiál z hôr panských.

Práca železnice ani cez zimu neodpočívala, no a začiatkom jari, keď i dni budú dlhšie, pokročí veľmi.

Zima sa nám pomaly mína, a jak trochu povetria oteplie, možno, že kolo 20-25-ho tohoto mesiaca v rovniach kolo Oravy započnú aj orať. Veru aj túžobne očakávame tú jar, aby sme ťažko usporené zemiaky zasadiť mohli, lebo už ich nemožno udržať; ešte snáď nikdy nebolo u nás, aby starý cent zemiakov bol koštol 250—280 kr. ako teraz. Múka nullová 22, niekde 24 kr. kg., sedmička ešte i dnes 13—14 kr. v lani bola 6, najviac 7 kr. ako že potom má nebiediť úbohý Oravec?!

Nuž ale i horšie bolo a nechválili, a zas lepšie bolo a prežili. Úfame sa i my, že sa dožijeme lepších časov, len by sa bludári nehašterili; tí ale príležitostne ešte vždy sa tu i tu ohlasujú! No uspokojme i tých pekným priateľským spôsobom; nie tak jako to oni zvykli, lebo našim heslom je liberálne ale po ľudsky a priateľsky.

S úctou, *Furman.*

Zpod Choča, 6. marca 1898.

Veľactená Redakcia!

Kupectvo, aby bez ztraty, ba s osohom prevádzané bolo, požaduje mnohé známosti. Ono dnes samo o sebe je vedou a to nie ľahkou. Neumelosť, nespôsobnosť je v kupectve hotovou samovraždou. — Len povrchné je frásami sa ženúci ľudári nazakladali konsumových spolkov po dedinách; — nepostarali sa ale o to, aby za manipulantom vyučených odborných znalcov boli pokládali. Dobrí im boli k tom neskúsení roľníci, remeselníci, kde tu aj učiteľia. Povrchnosť táto sa pomstiť začína. Spolky nevedia, ako stoja a ich správy ešte menej.

V susedstve našom je tiež taký konsum. Manipulantom bol k tomu nespôsobný remeselník. Človek statočný, poctivý. Istá vec, že nič neodcudzil, a predsa roztrubujú, že mu asi dvetisíc chybuje. Ba už i trestné vyšetrovanie pýtali proti nemu, a to ešte prv, ako by boly riadne účty zostavili a o škode sa presvedčili. Chudák vyše roka sa namáhal, pracoval, trápil a teraz má prísť o všetko ešte i o česť a to len preto, že sa do kupectva nerozumie.

Dolní Kubín neutratí svoju kupeckú školu, a tomu sa tešíme, aspoň budú môcť konsumy svojich účtovníkov ta poslať, aby sa knihy vieš a rátať naučili.

Verejná naša bezpečnosť predtým príkladnou bola, no dnes, ako sa železnica stavia, výstupky sú na dennom poriadku, ba aj vraždy nie sú zriedkavé. Žiadúco by bolo, aby sa vrchnosti naše, menovite v kubínskom okrese väčšími staraly o záujmy obecnstva. Ľud nemá inej podpory ako u vrchnosti, a keď ho táto neostríha, nepodporuje, tak je ztratený. Ztratí ale i dôveru ku predstaveným svojim; — no a to sa stať nesmie. Ľud náš chudobný podujatie železničné nad svoje sily podporoval, slušná vec je, aby sa vrchnosti postaraly, žeby podujateľstvom oškodený nebol.

Pozorovateľ.

BESEDNICA.

Host.

Napísal: *Juro Šumin.*

„Johanka, ktosi vraj už pres dve hodiny chodí pod oknami jeho excellencie. Pošlite tam niekoho! Jeho excellencia nemôže pracovať...“

Dvere sa zavrely. Johanka otáčajúca sitom rozbliala sa rozpačite po kuchyni. Starý sluha Hubert, dve

panské a vonkovské dievčatá s hrubými, červenými rukami čakaly tu na večeru. Starý Hubert zdvihol sa nepokojne, hmatol trasúcima sa rukama po okraji stolu. Vzdychy sa ľakal, aby sa niečo neprihodilo, čo by ho vyhnalo z tých vzdušných, teplých komnat, kde si tak krásne hovel a dojedal zbytky chutných, silných jedál, lebo aby si snáď niekto nevzpomenul, že je tu už tak naprosto zbytočný. Ukazujúc svoje dlhé, čierne zuby, usmieval sa rozpačite na Johanku, jakoby sa jej úslužne nabídal a zároveň prosil, aby jeho služieb neprijímala.

V tom vnišiel do kuchyne poľovník, vysoký, hrnatý muž celý zasnažený a premrzlý. Veľký červený nos trčal nad zježenými fúzami. V jeho pohľade bolo čosi divokého alebo surového. Ale jeho reč, pohyby, chovanie túto zovňajšiu hrubosť neobyčajne zmäkčovali a spríjemňovali. Pristúpil ku stolu a snímal zverinu s remeňa.

„Tak pomyslíte si, pán Jaša, už vraj zase niekto chodí pod okny jeho excellencie.“

„Zase?“ riekol tíško, zaraziac sa trochu.

„Mám tam niekoho poslať,“ pokračovala gazdiná prosebným hlasom, „neboli by ste tak laskavý, pán Jaša...?“

„Ja? — Áno.“ Pohľad jeho behal chvíľu neiste po podlahe. „A — kto pojde so mnou?“ riekol trochu stiesnene.

Nikto ani nedýchal.

„Ja,“ hovorila po chvíli Johanka trochu zlostne a vzdorovite.

Na chodbách horely sice lampy, ale ťažká tma pohlcovala ich svetlo. Len jako hviezdičky kmitaly sa mrtve ďaleko od seba.

Jaša otvoril dvere vedúce do parku. Nechcely dlho povoliť, až po chvíli rozlízali sa s praskotom. Johanka zostala pod verandou, Jaša prešiel cestičkou podľa steny. Nehovorili.

Keď vystúpil zase do prvého poschodia, otvorili sa jedny dvere vedúce do siene.

„K jeho excellencii!“ volal na nich komorník.

Vnišli do ložnice svojho pána. On sedel za barevnou záclonou pri stole pokrytom papiery. Bol vyzíablý, chorý, ale jeho oči horely plameňom. Pod bezkrevnou, zvädlou kožou triaslo sa čosi, jako strhané nitky preplnených žiliek alebo zkažených nervov.

„Nože...?“ tázal sa veliteľsky.

„Nikto tam nebol, vaša excellencia,“ hovoril Jaša s úsmevom.

„Nikto? Opravdu nikto? Nemyslím zrovna ľudského tvora, ale vôbec — nič!“

„Nič, nič, vaša excellencia, ani stopa vo sňahu...“

Johanka sebou prudko pohnula a pohľadla prekvapene na poľovníka, jakoby mu chcela odporovať. Ale rozmyslela si to, nechala Jaša dopovedať. ešte mu mlčky prisvedčovala.

Ale prenikavý pohľad tých ohňom planúcich očí ju zarazil.

„Čo ste chceli hovoriť, Johanka?“

„Nič, vaša excellencia, len... však pán Jaša to zaiste tiež videl. Jako sme otvorili dvere, niečo od nich utieklo... zdal sa to byť pes, lebo takého niečo... Ale zaiste pes, taký plavý, veľký ako náš Dunaj...“

„Kde by — Dunaj!“ odporoval Jaša, „tam vo sňahu... jako na koberci ležať. A ja som vôbec nič nevidel.“

„Nehovorím, že to bol Dunaj... len som si tak naň vzpomenula. Hneď som si tiež pomyslila: Kde by? Dunaj leží hore u nôh jeho excellencie.“

Jaša i Johanka rozhládli sa teraz po chyži, ale Dunaja nespatriili. Jakosi ich zamrzelo, keď videli, že

pán ich privrel oči a sedí tak nehybne a strnule vo svojom kresle, jako mrtvola. Na to vstal, urobil niekoľko krokov pomaly, a ťažko pristúpil ku stolu.

„Dobre,“ povedal. „Budem teraz pracovať. Je toho ešte toľko!“

Keď odchádzal z komnaty, Jaša zastavil sa u komorníka, ktorý uchytil niečo na kuchárskom stolku.

„Pavol,“ hovoril šeptom, „prineste mi všetky zbrane, čo visia nad posteľou jeho excellencie. Chcem ich dnes večer vyčistiť, sú veľmi zaprášené.“

Pavol sa usmial. Bol to mladý, driečny šuhaj s mäkkými čiernymi fúzami a hlbokými sivými očami.

„Ano, sú veľmi zaprášené, pán Jaša. Chcel som vás tiež na to upozorniť, ale mám dnes toľko práce... Prinesiem ich za chvíľu.“

*

Boli už dávno po večeri, ale nemohli sa dnes rozísť. Jaša doposiaľ čistil zbrane.

„Mne je dnes tak,“ hovorí Pavol. „... len tak, jako by sme čakali hosta. Kuchárske náčinie som vyčistil, stolové náčinie i strieborné podnosy... A vždy sa mi zdá, že ešte niečo zbýva...“

Odnášal zbrane na svoje miesto, kus po kuse. Johanka prisadla ku stolu a nariekala na slúžky. Toľko neporiadku zrazu všade uvidela, až jej bolo úzko. Pavučiny visely s povaly, okná boly špinavé a ona by dnes tak rada videla všetko čisté a v najlepšom poriadku. Tiež Dunaja márne hľadala po celom dome, aby sa mu dala navečerať. Je to tak podivné, tak nezvyklé... Dunaj večere nikdy nezamešká... A čo, pre Boha, jeho excellencia ešte vždy píše? Veď je to temer nápadné, že je človeku jakosi nevoľno.

Jaša vyťahoval práve náboje z lankasterky, ktorú cheel vyčistiť.

„Podivno,“ hovoril, „myslel som, že lankasterka chytila hrdzu a zatým je to krvavá škvrna. Hľadte, ešte vlhka.“

„Môže byť,“ prisvedčil Pavol, „pán ju dnes rano zrkúšal.“

„Ale tak musel streliť veľmi z blízka! Po čom strelil, neviete?“

„Neviem, možná, že nejaký túlavý pes...“

„Ah nie, to bolo príliš z blízka.“

Pavol, ktorý práve odniesol jakúsi ťažkú šablú vracal sa po prstoch usmievajúc sa tajomne.

„Hubert, k jeho excellencii!“

Hubert vyskočil, ale nohy klesaly pod ním. Zavravoral: „K jeho excellencii!“ Niečo podobného nepočul už dvadsať rokov. Jeho čierne zuby klepaly. — Ale v malej chvíli vrátil sa tichý a sadol si jakosi istejšie, pevnejšie na staré kreslo. Tváril sa potajomne, nesmie vraj ničoho vyzradiť. Ale za štvrté hodiny zmäkol a sveril sa im. Pán gróf zabudol jeho meno. Splytuje sa na jakúsi listinu... pôjde to na úrad. A prepustil ho tak milostive: „No tak chod, chod starý...“ hovoril.

Nechceli tomu veriť. Jako je to možné, že zapomenul Hubertovo priezvisko? Veď ho má stále okolo seba od detských rokov.

„Ab, niečo podobného som už dávno pozoroval u jeho excellencie. Hovorí tak múdre, tak duchapľne a zrazu povie taký nesmysel, až vás zamrzí,“ hovoril Pavol.

„To je z tých diabolských pijatik a lumpáctva.“

„A čo myslíte, pán Jaša, že náš pán býva opitý? Nikdy! Na moju česť nikdy!“

„Ach, Pavle, to je práve to hrozné!“ zvolala Johanka. „Nič na ňom neúčinkuje, a predsa je badať, jako mu to očividome ztravuje telo i ducha. Vy neviete, jaký to bol nadaný pán. A jaký silný a statný. Hovorieval

o sebe: „Mne je treba práce, jako chleba. Cítim v sebe takúto divú silu, ktorú treba spútať a podriaďiť rozumu, lebo jestli nahradí sa vo mne neúžitkovaná, vyrazí a rozbije mi modzog.“ Tak viete, pracoval a stal sa z neho vynikajúci muž. Ale potom otec zomrel a snáď ešte niečo sa prihodilo — kto vie! Hovorieval: „V človekovi je niekedy také krásne divé zviera, a mnohí učinia z neho obyčajného tahaňa. Ale musí byť ovšem dobrá úzda a bič!“ Hovorila som mu: „Veď vaša excellencia už toľko slavného vykonala.“ Rozhneval sa na mňa... „Hlúpa ženská,“ riekol, „nerob ma smiešnym. Ničoho som nevykonala. Trochu som pracoval s inými, vtedy, keď som začínal chápať život. Ale ja som ho príliš dobre pochopil.“ Viete, to bolo vtedy, keď sa už začínal — jako on hovorí — prevetrovať.“

„Ah, áno, to jeho prevetrovanie!“ hovoril Jaša. Rozoberal lankasterku, aby ju dobre vyčistil.

Pavol oprel sa o lakte a díval sa na neho. „Ah, nenie to tak zle,“ hovoril, „nistujem vás. Náš pán najviac pije, ale vždycky je triezvy. Často sa stane, že privediem nejakého nováčeka. Ten všetkých kára, aby nechali hlúpych kúskov, že je to hnusné. A najviac nášho pána napomína, aby toľko nepil, že mu to škodí. Zrazu chce vstať a jako by mu nohy podrazil — zvalí sa na zem. Pán ide k nemu pevným krokom a zodvihne ho. „Vidíš, kamarát,“ hovorí, „mňa napomínaš a sám robíš haubu. Potom sa hovorí, že mnoho pijem.“ Ale vidíte, z nikoho nemám strach, jako z majóra Szalaya. Ten sedí, nič nejie, málo pije, ale najhoršie kúsky vyvádza. A keď podíva sa vám do očí, prisahali by ste, že je to šialenec. Tak na príklad, posledne nechal si priniesť jazdeckú čížmu. Čížmu postaví na stolec vedľa seba a hovorí jej, moja najdrahšia. Všetko do nej leje: šampaňské, likéry, punč — všetko. Až je plná, vstane a vy-leje to na stôl. „Tak drabuška,“ hovorí, „bolo by ti špatne.“ A keď by sa mu niekto smial — beda! Začne zúriť a vytasí šablú. Tak vidíte, z toho mám najväčší strach, ačkoľvek temer ani nepije.“

„Ach, to ja dobre chápem,“ zvolala Johanka, „lebo to trestenie nenie len v tých nápojoch, ono už potom takrečeno visí vo vzduchu. Nadýchate sa ho. Netreba piť. Pomyslíte si, čo sa mi raz prihodilo? To bolo vtedy, keď sa to „prevetrovanie“ u nás začalo. Človek nemal o tom zkušnosti. Pred tým bolo toľko práce, môžete si pomysleť! Dve noci som nespala. A starý komorník, jaký on bol figliar, všetko mi poviesil na nos. Kde jaké bláznovstvo. Zpočiatku sa mi na tom nechcelo smiať, len som spínala ruky. Ale predsa som sa musela trochu posilniť, aby mdlobou neupadla... A tak človek počuje tiež to trestanie, niekedy je tiež zvedavý, nahliadne do nútra — a už ho drží. Prišiel vtedy správca z jedného statku, taký vážny bruchatý pán, priniesol balík listín, malo sa niečo stavať. Chudák temer ani nepil, ale vidíte — sadlo to naňho. Začal kliat a nadávať kavalierom. „Bagáz ožralá“ kričal. Pán ho nechal priviesť do jedálne, chcel zvedieť, či si bude trúfať jemu povedať to do očí. Pán bol úplne triezvy.

„A nadával?“

„Oh pravda! A chcel ho biť palicou. — Tak ho vystřčili z jedálne a ja — pomyslíte si! Stará žena k štyridsiatke, tučná, jako ja som a umdlená k tomu — popadnem ho a začnem s ním tančiť. Pomyslíte si! Tá-hám brucháča po chodbe a vyskakujem. A keď by len aspoň hudba bola hrala, ale nič... Volali na mňa: „Pre Boha, rani vás mrtvica.“ Ale ja: „Rani, nerani, len keď tančím.“ Odtrhli ma ale od neho a viedli k zrkadlu. Bola som vám tak čierno-fijalová, až som sa sama seba zľakla. Zavolali mi doktora. Niekoľko dní som ležala a

tak mi bolo zle, že nechcelo a nechcelo sa mi byť na svete! Ale keď sa po druhé „prevetrovalo“, už som z toho mala rozum. Priviazala som si rozkrojenú cibufu na čelo a nič mi nesmeli vyprávať. Čo príde nazad so stola, toho sa nedotknem, to je už narušené. Zjem svoj kúsok mäsa a idem spať. Potom na druhý deň, keď je uria-dené a prevetrené, tu si to dám všetko povedať a tiež ochutnám niečo.“

Jaša bol práve hotový a nabíjal lankasterku

„A že radšej nejdeme spať,“ hovoril Hubert, zívajúce, „veď bude už dvanásť hodín“ — V tom zaslúchli vedľa kroky.

„Jeho excellencia!“

Vyziabla, dlhá postava zastala vo dverách. V bezbarevnej zvädlej tvári to cukalo a oči horely ohňom.

„Chodte dolu, Jaša, a stojte na stráži pod mojím oknom tak dlho, pokiaľ nebudem s prácou hotový,“ rozkazoval pevne. „Potrebujem pokoj,“ dodal odchádzajúce.

Srazili sa ľaknutím k sebe a šeptali o ňom. Snáď šiali. A čo vždy s tými krokmi pod oknom, veď tam nikto nechodí? Čo ten tvrdý, silný duch chovaný všetkými jedý počína kolísať? Bolo by to možno? Cítili sa tak slabí a málomocní pod klenbou tej obrovskej, starej budovy, tak strašnej, že klepot vežových hodín bolo chvífami tak rečeno cítiť jako ustávajúci tlkot srdca v tele umierajúceho.

Jaša odišiel, aby vykonal rozkaz. Pavol vzal nabitú lankasterku a po prstoch vnišiel do panovej ložnice, aby ju položil na obvyklé miesto. Johanka chodila sklúcať a hľadala Dunaja, pánovho miláčeka. Nikto nepomýšľal na spanie. Johanke vlastne neschádzalo toľko na Dunajovi, skorej zdal sa jej vhodnou zámienkou, ktorá by jej pomohla vklznúť sa k pánovi do chyže. Dlho nemohla sa odhodlať. Po chvíli zastala na prahu a zavolala Dunaja. Pán písal chvatne, pero škripalo po papieri. Zrazu sa zamyslel.

„Vaša excellencia, Dunaj dnes celý deň nežral.“

Ziadna odpoveď. Sohnul sa, pero škripe ďalej. Jaša pod oknom hvízda si nútene veselú pieseň. Tak stojí tu pol hodiny a netrúfa si prehovorť. Napadne jej, aby mu pohliadla pres rameno, čo píše. Podíde niekoľko krokov, ale zľakne sa vlastnej opovážlivosti a vracia sa po prstoch zpät.

Opäť vstal a hľadá pred seba.

„Vaša excellencia, Dunaj sa ztratil.“

Odhodlil pero, vstáva...

„Chcel som sa vás na niečo dopýtať...“ a chvíľu hovorí o všedných veciach tak nenútene, veselý skoro. Len chvífami upiera oči ztrnule na jeden bod, vzpomína hľadá niečo v pamäti. „Podivno, napísal som práve takúto listinu... niekoľko hárkov je toho. A tak mi pamät verne slúžila, i na ľudí, ktorých som nikdy nevidel, som vzpomenuť. A teraz mi zbýva napísať dátum a tu jakoby sa nič pretrhla...“ Prešiel chyžu, zastavil sa a pohliadol na ňu zplašene.

„Sme predsa — v Pešti, vidíte?“

Vyvalila naň zdesene oči.

„... totiž chcem povedať — vo Viedni...“

Sopjala ruky, nemohla za chvíľu nabrat dychu, aby mu odpovedala.

„Ah, vaša excellencia, veď sme na vonku... na vonku... na Boríkove už druhý týždeň!“

Tu prepuknul v divoký smiech.

„Na Boríkove!... No teda na Boríkove trinásteho... vidíte, trinásteho januára“ Sadol a napísal dátum.

„Chodte spať, Johanka“ riekol potom. Trochu dlho, máko na ňu pohľadel. „Všetko je odbyté,“ hovoril.

„Zavolajte Jaša nahor. Pavla mi sem neposielajte — neposielajte — nemusí ma svliekať.“ A... máchnul s vysoka rukou, hľadiac do prázdna, a nedopovedaná veta jako by sa triasla na jeho bledých, polootvorených ústach. Hľadela naňho pohnute, jako tu stojí zlomený, chorý, s tou krásnou zachvievajúcou tvárou a planúcima očima. Náhle pocítila, že jej zvlhla tvár i odvrátila sa rýchle. Odchádzala plačúc pre tú svetlú, šťastnú dušu, ktorej bolo súdené, aby zlomenými krídlami vliekla sa po zemi a brdúsená, šliapaná zahynula v blate.

A zase shrkli sa sluhovia do bromady, jako vtáci pred blízkou búrkou.

„Dunaj leží v zahrade zastrelený,“ hovoril Pavol. Jaša sedel pri stole majúc čelo v dlaniach. Náhle vyskočil.

„Ja to ďalej nesnesiem, musím sa vám priznať,“ hovorí trpko. „Veď by ma to o rozum pripravilo. Ja — vidíte, budete sa mi smiať, ale čo naplat! Ja už to tiež počujem a stále to počujem.“

„Ale čo počujete pre Boha?“

„Že prichádza ktosi. Veď už to trvá štrnásť dní skoro a každý večer musím stáť pod pánovým oknom a odbáňať kohosi. Tu nenie divu! Keď som chodil dnes po lese, stále som to počul.“

„A... i teraz to počujete?“

„I teraz. Tiško! Teraz počujem! Nie, už to prešlo. Tiško!“

V ložnici jeho excellencie zahrnel výstrel a na to sa ozval pád chlapa.

Okná sa otriasly, niečo spadlo so steny... Na veži odbíjala druhá hodina.

Dar kráľov. Jeho veličenstvo kráľ počas svojho posledného pobytu v Budapešti pre tunajšiu chudobu daroval tritisíc zlatých zo svojej privátnej pokladnice.

Choroba arcikňažny Štefania. Vdova po korunom princovi Rudolfovi arcikňažna Štefania, ktorá, jako známo, onemocnela na zapálenie pľúc, počiatkom tohoto týždňa bola tak zle, že lekári trávil pri nej celé noci obávajúc sa katastrofy. Potom sa ale jej stav obrátil k lepšiemu a teraz, keď tieto riadky píšeme, arcikňažna Štefania opäť nabýva sily a je nádej, že sa úplne vyliči. Chorú arcikňažnu každodenne navštevuje kráľ a členovia panovníckej rodiny. Jej dcéruška, 15ročná arcikňažna Alžbeta každodenne dlhší čas modlieva sa pri lůžku chorej matky svojej aby jej Boh doprial čím skoršieho vyličenia z ťažkej nemoci. Matka chorej arcikňažny, belgická kraľovná je stále pri svojej dcére.

Kráľ na návšteve kraľovnej. Jeho veličenstvo kráľ tieto dni odcestuje na návštevu kraľovnej do Teriettu, kde jej veličenstvo meška už od niekoľko týždňov.

Zhorela kasáreň. V Prešporoku zhorela tieto dni veľká kasáreň. V kasárni bol i veľký sklad krmu pre kone, ktorý tiež zhorel. Škodu utrpel štát.

Jaké dôchodky prinášajú kasárne. Jest úradný výkaz, jaké dôchodky prinášajú kapitále, vložené jednotlivými mestami do stavby kasární. Výkaz, zkaďe tieto dáta vynímame, svedčí, že kapitál miest, vložený do stavby kasární, prináša im 34—65% úrokov ročne. Najviac donáša stavba kasárne v Prešove, kde istina vložená do stavby prináša 6 a pol percenta, najmenej do

naša v Szombethelyi, a síce 34 percenta. V ostatných mestách donáša istina vložená do stavby kasární nasledovne: v Levoči 47 proc., Vo Veľkej Kaniži 53, v Jágri 41, v Kapošváre 5, v Trenčine 64, v Baňskej Bystrici 63, v Győri 37, vo V. Kikinde 4, v Kečkeméte 57 a v Budapešti 54 procentov. — Ako z tohoto vysvitá, kapitále vynaložené na stavbu kasární v horo-uhorských mestách sa dobre vyplácajú.

Zlé následky dvorenia. V Anglicku máva zaliečanie sa dievčaťom často zlé následky. V Anglii totiž ak dakto vážnejšie dvorí dievčaťu, musí si ju pojať za manželku, alebo musí platiť odškodné. Tak najnovšie pochodil jeden mladík, ktorý sa zaliečal istej slečne menom Cros a opustil devu preto, lebo táto na dostavenička pojala sebou vždy aj svoju matku. Pre opustenie musel mladík zaplatiť odškodného pre devu 400 korún. I jedna učiteľka menom Anna Crotver zapravotila jedného fotografistu pre zrušenie manželského sľubu. Tento musel učiteľke zaplatiť odškodného 300 korún.

Obed bez konca. V Hamburgu vychádzajúci odborný časopis „Küche und Keller“ sdeľuje lístok toho obedu, ktorý bol dával francúzsky kráľ Ludvik XVIII. v Tuileriách. Hostina tá odbavovala sa 9. januára roku 1820. a soznam jedál dokazuje, že kráľ Ludvik XVIII. bol nemalým priateľom žalúdka. Na obede totiž nastolili 55., slovom päťdesiatpäť rozličných jedál. Samo sebou sa rozumie, že túto hojnú zásobu jedál zaliat museli si primeranou zásobou rozličných nápojov a vín. To je isté, že tí, ktorí sa z priazne kráľovej na hostine súčasťnili, mohli sa aspoň náležite najesť!

Holič bez britvy. Na železničnej stanici v Metz odohral sa tieto dni zábavný prípad. Jeden bohatý cestovateľ, ktorý došiel s rychlovlakom odchodiacim odtiaľ len po 35 minútovom meškaní, chcel tento čas využiť na oholenie. Poslal koč pre jedného holiča, ktorý aj hneď prišiel a rezko sa chytil do práce, za ktorú očakával bohatú odmenu od cestovateľa. Keď ho namydľil a chcel vziať britvu, skoro zamdlel od zlosti, keď britvu nikde nenašiel. Zabudol ju doma. Cestovateľ začal nadávať holičovi a obecnstvo v čakálni sa smialo. Zrazu cengali a cestovateľa sadali na vlak. Vody po ruke nebolo a namydlený pán, tak ako bol, vyskočil do vozňa.

Radosťné prevkapanie. V jednej obci v Banáte sa stalo, že mladá dcéra tamojšieho chudobného gazdu Torinčku, menom Katarína vidíac že je doma už na ťarchu opustila rodičovský dom a šla do Temešváru slúžiť k jednému úradníkovi. Onedlho jej pána preložili do Viedne, kam familiu nasledovala i Katarínka. Vo Viedni poznala sa s jedným mladým veľkokupcom miliónárom, ktorý sa tak zaľúbil do švárnej devy, že ju vzal zo služby, dal ju učiť a potom vzal si ju za manželku. Jej úbohí rodičia si už mysleli, že ich úbohá dcéra Katarína dakde zmorená prácou dokonala, alebo že ju stihlo dáke nešťastie, keď tieto dni zastal pred chudobnou chalupkou koč s jednou skvostne odenou dárou. Dáma vystúpila z koča a ako bez smyslov hodila sa okolo krku na hrkot hintova práve vystúpivšiemu starému gazdovi. Starký ostal ako omráčený a len tedy pozrel zadivený, keď elegantná, do hodbávu vyobliekaná dáma so slzami v očiach objala ho so slovami: Otecko môj! Drahý otecko môj! Trvalo hodný okamih pokým sa uspokojili a len vtedy zvedel otec, že to je vlastne jeho dcéra Katarína, o ktorej už dávno myslel že je ztratená.

Nehoda. Na ceste zo Zubáku do Dohane (trenčianska stolica) kočič Štefan Ježo stojačky poháňal kone a na jednom mieste tak drglo vozom, že Ježo s voza tak nešťastne spadol, že koleso strhlo mu kus kože s hlavy. Ťažko raneného Ježu odviezli do nemocnice v Trenčine.

Slovenské výšivky na parížskej výstave. V poslednom čase možno badať potešiteľný záujem o výšivky slovenských diev, čo nemalo bude im dodávať chuti ku peknej práci a prinesie aj osobu. Len nedávno spomenuli sme peknú výstavku, na ktorej boli ozaj pekné výšivky vystavené zo slovenských krajov a teraz zase prichodí potešiteľný chýr, že arcikňažna Izabella, ktorá sa veľmi zaujíma o slovenské výšivky, a k napomáhaniu tohoto domáceho priemyslu poskytuje hmotnú a mravnú podporu, pošle na parížsku svetovú výstavu celú zbierku rozličných výšiviek, ktoré dala shtovit v Ciferi a v okolí Trnavy. Sme presvedčení už vopred, že utešené výšivky slovenských diev i na parížskej svetovej výstave dôjdu zasluženej pochvaly a že nejedna dáma sa počuduje nad zručnosťou slovenskej devy.

Odhalená lúpežnícka banda. V Ocsöde (békésská stol.) prišli na stopu rozsiahlej lúpežníckej bande. Pred niekoľkými dňami pri krádeži dolapili istého Laurena Szoboszlai, bývalého policajta a jeho spoločníka Fögyiho. Posadili ich do vyšetrojúceho väzenia. Počas vyšetrovania dokázalo sa, že chytení zloději spáchali už 18 lupičstiev. Väzni však nedočkali následky svojho hriechného života, ušli z väzenia tak ako boli, s putami na rukách a skryli sa v dome zámožného gazdu Benedika Molnára, ktorý je virilistom a členom obecného výboru. Molnár úskokom spiloval puá s rúk a sám sa postaral o to, aby boli dobre skrytí v jeho vlastnom dome. Žandarméria však ale skoro prišla im na stopu. Úskokov našli u Benedika Molnára, ktorého i s väzňami teraz už na bezpečnejšie miesto zatkli. V Molnárovom dome našli celý sklad ukradnutých vecí. Zistené je, že odhalená banda pozostáva z 12. členov, ktorí na celom okolí lupili a rabovali. Zatknutie Molnára zbudilo veľký ruch po celom okolí lebo v Ocsöde ešte mnohí sú zamotaní do tejto špatnej záležitosti.

Slovák v Číne. Jedon šarišský Slovák Šimon Pirchala z Horného Mirošova vybral sa pred štyrmi rokmi do sveta a od tých čias nebolo o ňom chýru. Jeho osamelá rodinka za štyri roky darmo očakávala svojho otca, a už mysleli, že úbohý Šimon niekde v cudzom svete, ďaleko od svojich milých zomrel a už vzdali sa tej nádeje, že ho niekedy živého sľadnu. Avšak pred niekoľkými dňami dovezli ho jeho kamaráti domov do Horného Mirošova. Pirchala totiž prešiel cez Teherán až ku čínskej hranici; odtiaľto potom za veľkého trápenia a neznázd vrátil sa do Kievu, peško prekonajúc túto obrovskú cestu. Peňazí nemal a bol by veru i zahynul na tejto ťažkej púti, keby ho nebola na šťastie dohonila jedna karavána pozostávajúca zo 6 osôb a div-dívúci, boli to všetko jeho rodáci. Títo dobrí ľudia ho potom hneď sebou pojali, na voz uložili a dovezli na veľkú radosť celej rodiny domov. Šimon Pirchala teraz len preto smúti, že následkom 4 ročnej a peško prekonanej cesty za dlhší čas nemôže stáť na svojich nohách, lebo si ich presilil.

Požiare. V Nových Zámkoch vypukol požiar práve počas nedeľnejších služieb Božích. Jednomu zámožnému gazdovi zhorely tri domy. — V Hlohovci tiež horelo. Tam zhorely dva domy.

Šťastná dedička. Daniel Frisch obuvník v obci Abauj-Szántó pred 50. rokmi vystaňoval sa do Sydney, hlavného mesta Austrálie, zkaďe podporoval svoju matku, ktorá ale už zomrela. Z rodiny Frischovej ostala mu len jedna sestra, ktorá je v datá za jedným krajčiom v Budapešti. Minulé dni dostala sestra Frischova chýr z Austrálie, že jej brat zomrel, a že zanechal svojej rodine vyše 100.000 zl. Takto prišla chudobná rodina k bohatému dedičstvu.

Záležitosť Szalavszkého a Ivánku. V zatvorenom zasadnutí snemovne dňa 5. t. m. vyslanec Oskár Ivánka povedal reč, ktorú Szalavszky držal pre seba za urážlivú. Preto Szalavszky v nedeľu večer vyslal svojich sekundantov vyslancov Edmunda Gajáriho a Augusta Pulszkého ku Oskárovi Ivánku, aby žiadali od neho za povedanú urážlivú reč zadosť učinenie. Sekundanti Szalavszkého vyzvali Ivánku, ktorý pomenoval svojich sekundantov v osobách Mikuláša Szemere a Gejzu Makkfalvayho. Sekundanti Ivánkovi ale odopreli dať zadosť učinenie. Toto odopretie oznámili Gajári a Pulszky Szalavszkému, ktorý meškal na pohrabe svojho švagra Ferdinanda Magina v Malých Zabokrekoch. Főispán Szalavszky dozvediac sa o odopretí zadosť učinenia, v liste z Melšce pisanom Ivánkovi vyhlásil ho za dvojnásobného lhára, ktorý vedome uráža a za zbabeleca, ktorý vyhybuje, aby za urazenie dal zadosť učinenie.

Úbohý človek. Na železničnom nádraží v Budapešti jeden dedinčan zajedal si chleba so slaninou a potom vložiac potravu do kapsy, šiel si kúpiť železničnú kartu. Jeden elegantne odený mladík sa na toto všetko díval a keď videl, že dedinčan odišiel, sechytal kapsu a pospiechal s ňou do blízkej zahrady, kde si sadnul na zem a hltave jedon slaninu a čierny chlieb. Jedon tajný policajt, z diaľky niekoľko krokov pozoroval mladého človeka, a keď sa tento už nasýtil, potom ho zatknul. Mladý človek pred mestským kapitánom povedal, že už od dvoch dní nič nejedol, a že ho ku krádeži dohnal hlad. Kapitán ľutoval mladého človeka a pustil ho na slobodu; tento ale poprosil kapitána, aby ho aspoň cez noc zatknul, lebo nemá kam ísť na nocľah, aj túto žiadosť mu kapitán splnil. I tu sa hľa splnilo porekadlo: I vo Viedni ľudia biedni! to jest, že i vo veľkých mestách ľudia trú snáď ešte väčšiu biedu než na vidieku.

Krypta Ludvika Kossutha. Jako známo, zemské pozostatky Ludvika Kossutha položili predbežne do murovaného hrobu v budapeštianskom cintoríne. Teraz postavlia veľkolepú kryptu tak zvané mauzeum, do ktorého zemské pozostatky Kossuthove uložia na večný odpočinok. Miesto je už aj vyznačené kde mauzeum postavlia. Okolo krypty bude aj malá kvetová zahrada sriadena.

Trochu štatistiky. Teraz, keď sú cirkevno-politické zákony v platnosti, máme i hodnovernú štatistiku, koľko ľudí sa rodí, žení a zomiera, lebo matrikári musia posielat svoje výkazy i štatistickému úradu. Z výkazov tohto úradu vysvitá, že sa v Uhorsku behom mesiaca januára narodilo 54.343 a zomrelo 40.879 duší. Počet obyvateľstva zrástol o 13.464. Najmenej ľudí zomrelo v stolici hontianskej, a v Turéianskej práve toľko ľudí zomrelo koľko sa detí narodilo. Sobášov bolo v januári vyše 1500, z týchto padá na Budapešť 346. Miešaných manželstiev bolo 1231, o 400 viac než v mesiaci decembri. Zo 127 miešaných manželstiev pochádzajúce deti budú vychovávané vo viere rímsko-katolíckej, z 8 vo viere reformátskej, z 15 vo viere evanjelickej, z 8 vo viere grécko-katolíckej. 23 manželstiev bolo uzavretné medzi židmi a kresťanmi a z týchto manželstiev pochádzajúce deti, výjmúe jedon jediný pád, budú všetky kresťanské.

Najedol sa naocesty. Jozef Hromec železničný robotník na Vrútkach potiahol svojmu kamarátovi Jankovičovi z Kľačian z kapsy v papieri zabalenú naocestu a mysliac že je to brinzza, chutne si z nej zajedol. Netrvalo ale dlho a naocesta začala milého Hromeca zdúvať, tak že v bôli vyzrozprával, čo urobil. Kamaráti ho potom popreháňali, vodou pooblievali a tak ho oslobodili od následkov nebezpečnej „brinzze“.

Záhľadná udalosť. Vo veľmi záhadnej a na najvyšš pomotanaj záležitosti zaviedla vyšetrovanie budapeštianska polícia. Asi pred rokom sa stalo, že sa dcéra jednej tunajšej krčmárky Appelovej, menom Gizela poznala s lajdinantom rytierom Francom Rayd. Mladí ľudia sa zaľúbili ale ponač nebolo peňazí na kauciu a Rayd chcel prijať dievča za manželku, vysliekol dôstojnícku rovnošatu a našiel si zamestnanie v Serajeve. Asi pred dvomi týždňami prišiel odtiaľ späť a bez vedomia matky pekná Gizela zmizla i s Raydom bez stopy. O pár dní na to dostala matka telegramm zo Serajeve, že Gizelu zomrela a aby poslala Appelová peniaze na pohrab. Stará Appelová nanajvyš prekvapená nechcela tomu veriť a vyslala do Serajeve svojho 17ročného syna Aladára. Minulo niekoľko dní a úbohá matka ani od svojho syna nedostala žiadnej zprávy, ani listu, ani telegrammu, lež dostala novší telegramm od Rayda, aby poslala peniaze za pochovanie dcéry. Nešťastná mať utrápená strachom o svoje deti podala o všetkom oznámenie u polície, ktorá sa telegraficky dozvedala u vrchnosti v Serajeve, čo sa vlastne stalo s Gizelou Appelovou. Serajevská vrchnosť odpovedala, že Gizela Appelová tam skutočne zomrela na pľúcnu nemoc a Aladár Appel, že je na ceste do Budapešti. Mladý Appel aj prišiel, lež ako vysadol z vožňa, pomiatol sa mu rozum a od tých čias zúri ako šialenec a na otázky dáva nesrozumiteľné odpovede. Privolaní lekári zistili, že má na krku znaky škrtienia, lenže od nešťastného mladíka nemôžu sa nič dozvedieť, kto ho škrtil. Predpokladá sa, že zo strachu pred usmrtením zblaznel a jeho zdravotný stav je tak porúchaný, že niet nádeje na jeho vyliečenie. Záhadná je i smrť Gizely Appelovej, lebo bola zdravé dievča a jej matka nikdy nezbadala na nej príznaky suchotín. Polícia teraz vyšetroje, či sa Rayd nedopustil snáď vraždy a kto a kde škrtil mladého Appela.

Zkazené paradajky. Robotníci zo zbrojovej fabriky v Budapešti zväčšej čiastky kostujú sa v kantine pri dielni. Krčmárka tieto dni primešala do jedla zavarené paradajky a zrazu po obede asi 60 robotníkov ostalo zle. Privolaní lekári hneď prispeli pomocou, tak že so všetkých otrávených len jeden robotník leží ešte chorý, ale i ten sa vylieči. Zároveň lekári zistili, že paradajky boli zkazené, ale krčmár je sotva vinný, lebo on kúpil paradajky od jedného kupca. Vyšetrovanie zaviedli.

Dieťa v potoku. V potoku Slatine pri železničnej stanici kriváňdetskej našli mrtvolu jedného dvaročného dieťaťa. Nevedno, či je to dieťa a predpokladá sa, že nejaká bezsrdeca matka takýmto spôsobom zbavila sa ovocia svojej ľahkovernej lásky.

Strach jedného žiaka. Martina Hámoryho žiaka III. gymnasiálnej triedy v Budapešti profesor pre spozdilosť pokarhal a chlapec v strachu, že sa dozvie o tom jeho otec, vyšiel na schodbište gymnasiálnej budovy, tam si podpálil šaty tak vbehol do triedy, kde jeho spolužiaci i s profesorom plameň šiat udusili. Malý Hámory utrpel také popálenie, že k jeho vyliečeniu je malá nádej.

Ušiel od husárov. V Pezinku v Röslerovskej tehlárni chytili jedného ušlého rekrúta, ktorý už dvanaásť nocí bol tam skrytý o hlade, obživujúc sa len vodou. Keď ho našli bol už cele zmorený a preto ho zaviezli do vojenskej nemocnice. Vojak hovorí, že ušiel zo strachu, že sa nenaučí jazdiť.

KU OBRÁZKU.

Zvedavá.

I v srdienku malej Aničky vznikol už zárodok zvedavosti. Vidava svoju matičku čítavať z kníh a v nej vzbudila sa túha vedieť, čo vlastne to tam stojí, že matička tak rada si číta v tej knihe. A ajhľa, v jednom nepozorovanom okamihu vzala knihu do ruky a dľa svojej vedomosti v čítaní slabikujúce dozvedá sa, že v knihe je reč o zakliatej princeznej, pri ktorej stráži šarkan s deväť hlavami, ktorý hrozí smrťou každému, kto sa ku bráne zámku priblíži. Avšak príjde smelý šuhaj, šarkanovi sotne hlavu a princeznu vyslobodí.

Lež Anička krem takýchto rozprávok najde tam i pekné poviedky o poslušných deťoch a Anička si od tých čias tak obľúbi čítanie, že kedy len stihne, vždy si otvorí knižku a číta poučné a zábavné rozprávky, ktorými sošlachtí svoju dušu.

K OBVESELENIU.

Môže mať pravdu.

- Otec, teraz už viem prečo má jaternica kožku.
- No, prečo.
- Aby sme nevideli hneď, čo je v nej.

Nemožnosť *

- Slúžky hovoria medzi sebou:
- Teda bola pani veľkomožná veľmi rozhnevaná... či šripela zubami?
- Len chcela, lebo ich nemá.

Budapeštianska bursa s úradným značením cien dňa 11. marca.									
O bilie	Jakosť dla hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze	Tovar	Cenné papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	77-81	—	—	Štátsy dlh.					
peštianska	77-81	12.80	13.00	Uhorská zlatá renta 4%	122.00	122.25	Prvá uhor. poisť. spol.	3925.—	3975.—
stoinobelebradská	77-81	12.85	13.05	korunová renta 4%	99.30	99.80	Pešt. uh. kupec. b.	1398.—	1400.—
Raž (žito)	70-72	8.70	8.80	Uhorské regálové úpisy 4 1/2%	101.00	102.70	Pešt. prvá vlast. sporiteľňa	8175.—	8225.—
Jačmeň na krm	60-62	6.50	6.80	premiové úpisy	157.00	158.00	Salgó-tarjánska baňa na uhlie	564.—	568.00
na pátku	62-64	7.00	7.50	Uhorská tisko-segedínska po- žička 4%	141.00	142.00	Záložné listy.		
na várku	64-66	8.00	9.50	Uhorská žel. požička 4 1/2% v zl.	121.50	121.50	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4%	99.00	100.00
Ovos	39-41	6.80	7.10	vyvážkové úpisy 4%	101.00	102.00	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4 1/2%	100.00	101.00
Kukurica	73	5.40	5.50	Spoločná požička v bež. penia- zoch 4 1/2%	102.50	102.50	Uh. úver. ústavu s premiou 4%	121.00	122.00
Prosno	—	4.70	5.00	Žreby.			Peniaze.		
Replca	—	12.20	13.00	Spolku „Jó sziv“	3.40	3.70	Cisársky dukát	5.70	5.75
Ďatelínové semá, luc.	—	48.—	52.—	Uhorského „Červeného križa“	7.75	8.25	Dvadsať-frankovník	9.52	9.56
červené	—	30.—	32.—	Rakúskeho	20.40	21.70	Nemecká ríšska marka	58.70	58.90
Svináská masť peštianska	—	55.00	55.50	Bazilika	6.30	6.70	Striebro	—	—
vidiecka	—	53.00	54.50						

Kníhtlačiareň Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.